

Sygn. akt III KK 434/14

POSTANOWIENIE

Dnia 19 lutego 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dorota Rysińska (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Rafał Malarski

SSN Andrzej Stępka

Protokolant Jolanta Włostowska

w sprawie **Ł. G.**

skazanego z art. 278 § 1 k.k. – w przedmiocie zmiany rodzaju kary

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 19 lutego 2015 r., w trybie art. 535 § 5 k.p.k.,

kasacji, wniesionej przez Prokuratora Generalnego

od postanowienia Sądu Rejonowego w G.

z dnia 9 listopada 2013 r.

uchyla zaskarżone postanowienie i przekazuje sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w G.

UZASADNIENIE

Zaskarżonym kasacją postanowieniem Sąd Rejonowy w G. stwierdził brak podstaw określonych w art. 50 ust. 1 ustawy z dnia 27 września 2013 r. o zmianie ustawy Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2013 r., poz. 1247) co do zamiany rodzaju kary wymierzonej Ł. G. wyrokiem Sądu Rejonowego w G. z dnia 9 lipca 2008 r., sygn. akt ... 451/08.

Wyrokiem tym Ł. G. został skazany za dokonanie w dniu 17 marca 2008 r. kradzieży etyliny o wartości 291,98 zł, za co na podstawie art. 278 § 1 k.k. i art. 33 § 1 k.k. została mu wymierzona kara roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres próby 5 lat, z oddaniem go pod dozór kuratora sądowego, oraz kara 100 stawek dziennych grzywny w kwocie po

10 zł za stawkę. Wyrok ten uprawomocnił się w dniu 6 października 2008 r. po jego utrzymaniu w mocy przez sąd odwoławczy rozpoznający apelację prokuratora, przy czym postanowieniem z dnia 7 listopada 2012 r. Sąd Rejonowy w G. zarządził wykonanie kary pozbawienia wolności.

Odmawiając zamiany kary w myśl art. 50 ust. 1 wskazanej na wstępie ustawy nowelizacyjnej, Sąd Rejonowy przeanalizował treść wymienionego unormowania oraz przepisów art. 2 pkt. 2 i 4 – nadających nowe brzmienie unormowaniu art. 119 § 1 k.w. i wprowadzających regulację art. 47 § 9 k.w. – i uznał, że dla oceny, czy czyn stanowi przestępstwo z art. 278 § 1 k.k., czy też wykroczenie z art. 119 § 1 k.k. znaczenie ma wartość skradzionej rzeczy, którą należy ustalać w relacji do wynagrodzenia minimalnego (w $\frac{1}{4}$ jego wysokości) obowiązującego w dacie popełnienia czynu zabronionego, nie zaś w dacie wejścia w życie ustawy nowelizacyjnej, czy też w dacie orzekania. Tym samym stwierdził, że skoro w 2008 r. wynagrodzenie minimalne wynosiło 1.126 zł – a $\frac{1}{4}$ tej kwoty to 281,50 zł – to brak jest podstaw do zamiany wymierzonej Ł. G. kary za przestępstwo, którego przedmiotem była rzecz przekraczająca wartością wymienioną kwotę.

Powyższe postanowienie zaskarżył kasacją, wniesioną na korzyść Ł. G., Prokurator Generalny. Zarzucił w niej „*rażące i mające istotny wpływ na treść orzeczenia naruszenie przepisu prawa materialnego – art. 50 ust. 1 ustawy z dnia 27 września 2013 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego i niektórych innych ustaw (Dz.U. z dnia 25 października 2013 r., poz. 1247), polegające na odmowie dokonania zamiany wobec Ł. G. kary roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności, orzeczonej na podstawie prawomocnego wyroku Sadu Rejonowego w G. z dnia 9 lipca 2008 r., sygn. akt ... 451/08, na karę 30 dni aresztu w sytuacji, gdy istniały ku temu przesłanki wynikające z powołanego przepisu*”. Na tej podstawie wniósł o uchylenie postanowienia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja jest w oczywisty sposób zasadna, co przy zważeniu kierunku zaskarżenia pozwala na jej uwzględnienie w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

Poza sporem pozostaje, że treść przepisów art. 2 i art. 50 wymienionej ustawy nowelizacyjnej, obowiązującej od dnia 9 listopada 2013 r., nakazuje rozważenie, czy w wypadku popełnionego przed tą datą przestępstwa z art. 278 § 1 k.k., za które orzeczono prawomocnie określone kary, nie doszło do sytuacji, w której czyn ten stanowi obecnie wykroczenie z art. 119 § 1 k.w. Stwierdzenie takiego stanu sprawy wywołuje bowiem wymóg zamiany m.in. kary pozbawienia wolności, podlegającej wykonaniu, na karę aresztu, w myśl zasad określonych przepisem art. 50 pkt. 1 ustawy. Sytuację tę rozważał rozstrzygający Sąd Rejonowy, trafnie zauważając, że zgodnie z art. 2 pkt. 4 powołanej ustawy kradzież stanowi wykroczenie, o ile wartość zabranych rzeczy nie przekracza 1/4 minimalnego wynagrodzenia za pracę, ustalanego na podstawie ustawy z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę (Dz.U. z 2002 r. Nr 200, poz. 1679, z 2004r. Nr 240, poz. 2407 oraz z 2005 r. Nr 157, poz. 1314) oraz na podstawie kolejnych rozporządzeń Rady Ministrów w sprawie wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę. Błędnie jednak uznał Sąd Rejonowy, że ocenę wartości granicznej mienia, w stwierdzonej sytuacji, należy w myśl opisanej reguły odnosić do wartości wyliczonej na chwilę popełnienia czynu zabronionego, nie zaś na datę wejścia w życie ustawy nowelizacyjnej. U źródła tego błędu, wyrażającego się m.in. w uznaniu, że skutki nowych reguł wyliczania tej wartości mają takie same znaczenie dla postępowań będących w toku i prawomocnie zakończonych legło, jak można domniemywać, wadliwe założenie, jakoby w myśl przepisu art. 50 pkt. 1 tej ustawy miało następować automatyczne przesądzenie, że rozważany czyn zabroniony stanowił wykroczenie już w chwili jego popełnienia. Tymczasem, w sytuacji prawomocnego skazania za przestępstwo na podlegającą wykonaniu karę pozbawienia wolności przed wejściem w życie ustawy nowelizacyjnej – o której stanowi przywołany przepis – wcale nie dochodzi do przekwalifikowania czynu sprawcy z przestępstwa (którego popełnienie według stanu prawnego obowiązującego w dacie czynu prawomocnie przesądzono) na wykroczenie, lecz do zmodyfikowania samej kary wymierzonej za to przestępstwo, które dopiero z dniem wejścia w życie noweli, określającej inne niż poprzednio kryteria kontrawencjonalizacji, traktowane jest jako wykroczenie. Powyższe

jednoznacznie przekonuje, że nie ma żadnych podstaw do stosowania przepisów omawianej ustawy wstecz, a co za tym idzie, do dokonywania na nowo prawnej oceny znamion osądzonej kradzieży – już nie według kwotowego kryterium ustalania wartości skradzionej rzeczy, obowiązującego poprzednio dla czynów przepoławionych, lecz według relacji tej wartości do wysokości minimalnego wynagrodzenia z daty popełnienia kradzieży. Istota unormowania art. 50 ust. 1 ustawy nowelizacyjnej sprowadza się bowiem do stwierdzenia, że nie ma podstaw do wykonywania kary pozbawienia wolności orzeczonej za przestępstwo w sytuacji, gdy w myśl obecnych reguł czyn sprawcy stanowi wykroczenie. Stąd, nie ulega wątpliwości, że cezurę dla tej oceny stanowi ustalona relacja wartości rzeczy, będących przedmiotem kradzieży, do wysokości minimalnego wynagrodzenia, które obowiązywało w chwili wejścia w życie ustawy nowelizacyjnej (a nie w czasie popełnienia czynu zabronionego). Uznając powyższe za wystarczające dla uznania racji wniesionej skargi kasacyjnej, w dalszej argumentacji co do podstaw oceny, według przepisów ustawy nowelizacyjnej, wartości ukradzionego mienia będącego przedmiotem czynów przepoławionych i wynikających stąd konsekwencji prawnych, należy odwołać się do obszernych i wieloaspektowych wywodów postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 16 lipca 2014 r., III KK 211/14 (lex nr 1488906), które orzekający skład Sądu Najwyższego w pełni aprobuje.

Przedstawione rozważania dają podstawę do stwierdzenia, że przyjmując niewłaściwe przesłanki oceny czynu Ł. G. i odmawiając zmiany rodzaju kary wymierzonej mu za opisane na wstępie przestępstwo, którego przedmiotem była rzecz o wartości 291,98 zł, Sąd Rejonowy w rażący sposób naruszył wymieniony w zarzucie kasacji przepis prawa materialnego. Wymieniona wartość nie przekracza bowiem – aktualnej na czas wejścia w życie art. 50 pkt. 1 ustawy nowelizacyjnej – sumy 400 zł, stanowiącej $\frac{1}{4}$ minimalnego wynagrodzenia w kwocie 1.600 zł, wskazanej w § 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 14 września 2012 r. w sprawie minimalnego wynagrodzenia za pracę w 2013 r. (Dz.U. z 2012 r., poz. 1026). Jest także oczywiste, że opisane naruszenie prawa wywarło istotny, negatywny, wpływ na treść zaskarżonego postanowienia, co musiało

skutkować jego uchyleciem i przekazaniem sprawy do ponownego rozpoznania.

Podejmując ponowne rozstrzygnięcie, Sąd Rejonowy będzie związany wyrażonymi powyżej zapatrywaniami prawnymi, a ponadto będzie baczył na treść art. 50 pkt. 4 ustawy nowelizacyjnej, odsyłającego do przepisów Kodeksu wykroczeń, co obliguje do uwzględniania treści przepisów art. 45 § 3 k.w. oraz art. 15 § 4 k.k.w.